

разом з бромідом калію та з нітратом срібла, потім дана емульсія наносилась на скляну пластинку і висушувалась.

Хоча пластинки з сухою желатиноювою емульсією надавали можливість використання коротких витримок при фотографуванні, розміри скляних пластинок та їх ламкість не дозволяли зробити фотокамеру портативною, аж доти, доки в 1888 році Д. Карбут виготовив плівку із прозорої гнучкої основи. Плівка являла собою тонку целулоїдну основу на яку наносилась желатинова емульсія. Така основа була значно легшою і менш ламкою ніж скляні пластини. Саме відтоді негатив змінив свій прообраз і став подібним на той, що використовується зараз.

Розслідування кримінальних правопорушень передбачає виявлення, збирання, дослідження та оцінювання речових доказів. Обов'язковою умовою для успішного вирішення цих завдань є використання у практичній діяльності правоохоронних і судових органів криміналістичної фотографії.

Список використаних джерел

1. Аналогова і електронна фотографія : історіографія, характеристика, порівняльний аналіз, сфери застосування в юриспруденції : навч. посіб. / [П. Д. Біленчук, А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, А. І. Терешкевич] ; за ред. П. Д. Біленчука. Київ: КИЙ, 2009. 40 с. (Серія : Електронна фотографія).

2. Методич. посібник. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2006. 53 с.

3. Науково-дослідна фотографія: Навч.-метод. комплекс. Київ : КНУВС, 2009. 32 с.

4. Постика И. В. Судебная (криминалистическая) фотография : теория и практика : Монография. Одесса : Юридична література, 2002. 296 с.

5. Цифрові технології у криміналістичній фотографії: Навч.-метод. комплекс. Київ: КНУВС, 2009. 24 с.

Ціпотан Юрій Павлович,

аспірант кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз ННІ № 2
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ СУДДЯМИ

Корупція становить загрозу не лише для розвитку держави та стабільності й безпеці суспільства, а й сприяє підриву її демократичних інститутів та цінностей. Поширення корупції має вкрай

негативний вплив на формування і діяльність органів держаної влади, підриває довіру громадян до них, зводиться нанівець принцип верховенства права та руйнує засади моралі та почуття справедливості в суспільстві. Поширення корупції в Україні, крім того, становить загрозу її демократичному розвитку, конституційному ладу, підриває авторитет України на міжнародній арені, створюючи тим самим безпосередню загрозу національній безпеці.

Нині корупція є глобальною проблемою, яка тягне за собою ряд наслідків, у тому числі зростання майнової нерівності, збільшення соціальної напруги, відчуття беззаконня у громадян. Результат – втрата довіри до антикорупційної системи, послаблення національної економіки та загроза політичній стабільності в країні, а значить і безпека кожної людини.

Корупцію зазвичай розглядають як зловживання владою або службовим становищем задля отримання незаконної вигоди.

Корупція у судовій владі – це вияв неналежної поведінки у судових установах, наприклад, у судах, офісах судової адміністрації і в органах врядування судової системи, а також неналежна поведінка зовнішніх політичних діячів, приватних осіб чи представників громадянського суспільства, які намагаються неналежно чи незаконно вплинути на прийняття суддівських рішень. Коли судова влада погано працює через внутрішні слабкі місця чи зовнішній тиск, громадянам не забезпечується здійснення «правосуддя» і верховенство права опиняється під загрозою, а це може вести до нестабільності чи навіть серйозного конфлікту у суспільстві.

Корупція в судах є однією з найважливіших ланок системної корупції, що ми бачимо в Україні. Корумпованість судів дозволяє здійснювати на них політичний вплив і перешкоджати системним змінам у державі.

Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики – це сукупність соціально-значущих властивостей і якостей, якими наділений злочинець. Особистість злочинця характеризуються системою рис, що в сукупності визначають особу, яка вчиняє будь-який злочин, різні сторони її суспільного існування і життєвої практики, пов'язані з протиправною поведінкою. Вона включає в себе аналіз суспільних зв'язків людини, її морального і духовного світу, взаємодії з соціальними та індивідуальними життєвими умовами, які тією чи іншою мірою обумовлюють скоєння злочину. Структура особистості злочинця відображає різноманітність ознак, які її утворюють, а також їх різну роль у злочинній поведінці [6, с. 72-75].

Встановлення характеристики особи злочинця будь-якого злочину становить як науковий інтерес, так і важливе практичне значення.

М.В. Салтевський пропонував розглядати особу злочинця як соціобіологічну систему, властивості та ознаки якої втілені в матеріальному середовищі і використовуються для розкриття і розслідування злочинів. Це фізичні, біологічні та соціальні властивості [5].

Особа злочинця є одним із найважливіших елементів криміналістичної характеристики злочинів, оскільки інші її елементи – спосіб вчинення, обстановка, місце, час і особа потерпілого – є похідними від злочинного наміру та злочинного діяння, вчиненого злочинцем. Дослідження особи злочинця як елемента криміналістичної характеристики, доречно характеризувати за допомогою сукупності наступних факторів: стать, вік, національність, особа злочинця, сімейний стан, місце проживання, соціальний статус, спосіб життя (коло спілкування, звички, ціннісні пріоритети), економічне становище (рівень доходів) тощо [4, с. 24-27].

Суддя є спеціальним суб'єктом, який займає особливо відповідальне становище в ієрархії суспільних відносин. Спеціальний правовий статус судді зумовлений виконанням професійними суддями конституційної функції – здійснення правосуддя. Відповідно до ст. 52 закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі [3].

В якості прикладу наведемо деякі проаналізовані нами вироки щодо кримінальних правопорушень, вчинених суддями.

Так, наприклад, у вирок у справі 385/619/16-к; номер судового провадження: 1-кп/991/169/19; номер кримінального провадження в ЄРДР: 4201400000000071 зазначено: «суспільна небезпечність вчиненого злочину також полягає в тому, що він вчинений особою, яка займала посаду судді та відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (в редакції станом на 02.02.2014) повинна була дотримуватися правил суддівської етики, додержуватися присяги судді, виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, встановлених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції», не вчиняти дій, що порочать звання судді та принижують авторитет судової влади. Обвинувачений не має судимості. Має місце реєстрації в Україні, але за ним не проживає вже більше шести років, одружений, має малолітню дитину, з якими не проживає. На диспансерному обліку

у психоневрологічному та наркологічному диспансері не перебуває, за місцем роботи характеризується позитивно. З 20.05.2014 обвинувачений знаходиться у розшуку, а з 02.03.2016 у міжнародному розшуку, ухилився від досудового розслідування та суду».

Вироком у справі 349/508/16-к, номер судового провадження: 1-кп/910/61/19, номер кримінального провадження в ЄРДР: 5201600000000025 встановлено: «ОСОБА_8 з лютого 1993 року по вересень 2016 року здійснював повноваження судді на різних посадах. Зокрема, з лютого 1993 року по березень 1994 року обіймав посаду народного судді Бережанського районного народного суду Тернопільської області. У подальшому, з березня 1994 року працював суддею Козівського районного суду Тернопільської області. Постановою Верховної Ради України від 17 червня 2004 року його обрано суддею безстроково. Наказом № 67-К від 03 листопада 2015 року ОСОБА_8 призначено на посаду голови Козівського районного суду Тернопільської області строком на два роки з 03 листопада 2015 по 02 листопада 2017 року включно. Постановою Верховної Ради України № 1600-VIII від 22 вересня 2016 року прийнято відставку ОСОБА_8 та звільнено з посади судді на підставі поданої ним заяви.

Таким чином, у період вчинення інкримінованих дій ОСОБА_8, будучи суддею Козівського районного суду Тернопільської області, обіймав посаду голови цього ж суду та згідно зі ст. 124 Конституції України в редакції Закону України № 254к/96-вр від 28 червня 1996 року та ст. 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» № 2453-VI від 07 липня 2010 року, чинного на час вчинення правопорушення був повноважним здійснювати правосуддя в рамках відповідних судових процедур.

Під час судового розгляду встановлено, що обвинувачена ОСОБА_8 має постійне місце проживання, а також, має міцні соціальні зв'язки. Особу винного, який за місцем проживання характеризується посередньо, має вищу юридичну освіту, суддя у відставці, є інвалідом II групи у зв'язку з ураженням периферичної нервової системи, має ряд хронічних захворювань: дисметаболічну полінейропатію нижніх кінцівок сенсорної форми з наявністю помірно вираженої сенсорної атаксії в ногах, кардіосклероз, гіпертонічну хворобу III ступеню, міопію I-го ступеню обох очей, ангіопатію сітківки, облітеруючий атеросклероз судин нижніх кінцівок, варикозна хвороба вен правої нижньої кінцівки, на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебуває, раніше не судимий».

Таким чином, можна виокремити наступні ознаки щодо особи злочинця в кримінальних правопорушеннях, вчинених суддями:

вчиняється спеціальним суб'єктом права (суддя виступає центральним суб'єктом судової гілки влади, який здійснює правосуддя в суді відповідної юрисдикції); вчиняється у межах службових повноважень; здійснюється з метою отримання неправомірної вигоди; результатом є неналежне виконання обов'язків. Також враховується соціальний статус, спосіб життя (коло спілкування, звички, ціннісні пріоритети), економічне становище тощо.

Список використаних джерел

1. Категорія справи № 385/619/16-к: Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Надіслано судом: 07.10.2020. Зареєстровано: 08.10.2020. Оприлюднено: 09.10.2020. Дата набрання законної сили: 19.02.2021. Номер судового провадження: 1-кп/991/169/19. Номер кримінального провадження в ЄРДР: 4201400000000071. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92065493>.

2. Категорія справи № 349/508/16-к: Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Надіслано судом: 03.09.2021. Зареєстровано: 03.09.2021. Оприлюднено: 07.09.2021. Номер судового провадження: 1-кп/910/61/19. Номер кримінального провадження в ЄРДР: 5201600000000025. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98741387>.

3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (Станом на 03.06.2024).

4. Polyakh A.M. The identity of the criminal as an element of the forensic characteristics of the crime under Article 368 of the Criminal Code of Ukraine. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2022. 11(2). P. 24-29.

5. Салтевський М. В., Лукашевич В. Г., Глібо В. М. Навчально-довідковий посібник з криміналістики. Київ :ВІПОЛ, 1994. 180 с.

6. Шахворост А. О., Кузьменко О. В. Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики корупційних злочинів. *Problemas y perspectivas de la aplicación de la investigación científica innovadora*. Panamá, República de Panamá 11 de junio de 2021. С. 72-75.